

provincie **HOLLAND**
ZUID

STATEN

Lid Gedeputeerde Staten

R.A. Janssen

Contact

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Provinciale Staten

Datum **10 JUL 2018**

Ons kenmerk
PZH-2018-656064392
DOS-2016-0006773
Uw kenmerk

Bijlagen

Onderwerp

Verdeling Rijksmiddelen grote restauratieopgaven en
aanjagers herbestemming

Geachte Statenleden,

Met deze brief informeer ik u graag over de volgende twee onderwerpen:

1. Het proces van de verdeling van de middelen die het Rijk beschikbaar stelt voor grote restauratie- en herbestemmingsopgaven in 2018. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2018 in de Statencommissie Bestuur en Middelen op 13 juni 2018 heeft u gevraagd hoe dit proces tot stand gekomen is.
2. De invulling van de functie van aanjager voor herbestemming van monumenten. Gedeputeerde Staten hebben de aanstelling van deze aanjager aangekondigd in de brief van 15 maart 2018 met de toelichting op de behandelvoorstellen voor moties 760 en 761 over het versnellen van herbestemming van monumenten.

Ad 1. Proces van de verdeling van Rijksmiddelen voor grote restauratieopgaven

In het Regeerakkoord 2017-2021 Vertrouwen in de toekomst (10 oktober 2017) heeft het Rijk € 325 miljoen beschikbaar gesteld voor de restauratie, herbestemming en verduurzaming van erfgoed. Tijdens het Nationaal Monumentencongres op 9 november 2017 heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW), mw. Van Engelshoven, een brede oproep gedaan aan erfgoedorganisaties om mee te denken over de bestemming van deze extra gelden.

De provincie heeft hier gevolg aan gegeven met een brief aan de minister (d.d.19 december 2017), waarin aandacht werd gevraagd voor drie grote restauratie- en herbestemmingsopgaven in Zuid-Holland. Deze opgaven sloten aan bij de monumentencategorieën waarvoor aandacht is gevraagd door de Tweede Kamer, te weten kerken, groen erfgoed, historische plaatsen die het verhaal van de geschiedenis vertellen en herbestemmingen. De opgaven waren geselecteerd op basis van de Erfgoedmonitor Zuid-Holland en in overleg met de eigenaren.

Tevens heeft het IPO op 6 december 2017 een brief gestuurd aan de minister van OCW ten behoeve van het nieuwe erfgoedbeleid waarin onder andere de aanbeveling wordt gedaan om

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

met de provincie een meerjarenprogramma op te stellen voor een gezamenlijke aanpak voor grote restauratieopgaven.

In dezelfde periode hebben de provincies in IPO-verband met het ministerie van OCW afgesproken dat de provincies een overzicht opstellen met grote restauratieprojecten. Dit overzicht is opgesteld conform de met het Rijk afgestemde criteria, te weten: er is sprake van een restauratieopgave van minimaal € 2 miljoen, de uitvoering kan starten in 2018, er is sprake van een herbestemmingsopgave, er is sprake van een slechte of matige bouwkundige staat en er is een concrete wens om de restaureren. Dit overzicht is op 22 december 2017 door IPO verstuurd aan het ministerie van OCW. In dit overzicht waren ook de drie grote Zuid-Hollandse opgaven uit bovengenoemde brief van Gedeputeerde Staten aan de minister van OCW opgenomen. In de reactie op deze brief van Gedeputeerde Staten heeft de minister van OCW per brief van 13 februari 2018 aangegeven dat in samenspraak met IPO wordt geïnventariseerd welke monumenten in aanmerking komen voor ondersteuning bij de restauratie. U heeft de reactie van de minister ontvangen bij de stukken van de Statencommissie Bestuur en Middelen van 11 april 2018.

Om tegemoet te komen aan de aanvankelijke wens van het Rijk voor cofinanciering van provincies aan de grote restauratieopgaven is een voorstel voorbereid om hiervoor € 3 miljoen te reserveren in de Voorjaarsnota 2018.

Naast de informatie van IPO heeft het Rijk ook een overzicht van uitvoeringsgerede restauratieprojecten ontvangen van de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM). Bovendien heeft een groot aantal erfgoedorganisaties en eigenaren van grote monumenten projecten voorgedragen aan het ministerie van OCW.

Op basis van de informatie van de verschillende organisaties heeft het ministerie van OCW een selectie gemaakt van de binnengekomen opgaven. Hierbij is veelvuldig contact geweest tussen het ministerie van OCW, IPO en de provincies. Tussentijds werden de provincies via IPO geïnformeerd over het bijstellen van de selectiecriteria door het ministerie van OCW, waarbij onder andere de focus op grote restauratieopgaven van meer dan € 2 miljoen kwam te vervallen. Bij brief van 12 juni 2018 aan de Tweede Kamer heeft de minister van OCW de 30 geselecteerde restauratieprojecten voor 2018 bekend gemaakt. Criteria voor deze definitieve selectie waren de uitvoerbaarheid in 2018, zekerheid omtrent de cofinanciering van 30% van de totale restauratiekosten en de bouwkundige noodzaak voor restauratie. Omdat de restauratieopgave voor rijksmonumenten groter was dan het beschikbare budget voor 2018 (€ 34 miljoen) heeft het ministerie van OCW, na toetsing op bovengenoemde criteria, ook gekeken naar de verdeling over regio's en over monumentencategorieën.

Voor de provincie Zuid-Holland resulteerde de selectie van het Rijk in geen opname van de door de provincie aangedragen grote restauratie- en herbestemmingsprojecten. Drie door de Federatie Instandhouding Monumenten (FIM) aangedragen Zuid-Hollandse restauratieprojecten, komen wel in aanmerking voor de subsidie van het Rijk, namelijk de Nieuwe Kerk te Den Haag, de parochiekerk 'Onze Lieve Vrouwe Hemelvaart' te Oude Tonge en het rijksmonumentale woonhuis aan de Schiekade 77 te Rotterdam. De cofinanciering voor deze projecten is reeds geregeld zonder bijdrage van de provincie Zuid-Holland.

Deelname PZH aan vervolgproces

Het ministerie van OCW heeft de wens uitgesproken om na de zomer afspraken te maken met de provincies in IPO-verband over het proces voor de periode 2019-2021. Dit sluit aan bij de aanbeveling van IPO (uit de brief aan de minister van OCW van 6 december 2017) voor de gezamenlijke aanpak van grote restauratieopgaven.

Binnenkort start een ambtelijke werkgroep met het ministerie van OCW waar de provincie Zuid-Holland aan deelneemt. Deze werkgroep trekt lessen uit het voorgaande proces en maakt afspraken over het vervolgtraject voor de periode 2019-2021. In dit verband wordt ook gesproken over de initiatieven die door de minister van OCW worden aangekondigd in haar brief Erfgoed Telt! die op 22 juni 2018 is aangeboden aan de Tweede Kamer. In deze brief wordt ingegaan op een meerjarige regeling voor eigenaren van grote monumenten die voor de geschiedenis van Nederland belangrijk zijn en die toegankelijk zijn of worden voor een breed publiek. Ook wordt de mogelijkheid genoemd van het maken van Erfgoeddeals met andere overheden en maatschappelijke partners op basis van een gezamenlijk uitvoeringsprogramma met nieuwe werkwijzen. Naar verwachting zal dit najaar een concreet voorstel worden gedaan voor de verdere samenwerking met het Rijk waarover ik u zal informeren.

Ad 2. De stand van zaken over de aanjagers herbestemmen rijksmonumenten

De functie van de aanjager voor herbestemming van leegstaande rijksmonumenten krijgt invulling door drie aanjagers voor de drie erfgoedsectoren die het meest kampen met leegstand te weten agrarisch, industrieel en religieus erfgoed.

Reden hiervoor is dat het herbestemmen van monumenten maatwerk vergt, zowel per monument als per erfgoedcategorie. Dit bleek onder meer tijdens de netwerkbijeenkomst 'Ruimte voor industrieel erfgoed' op 23 mei 2018 over het herbestemmen van industrieel erfgoed en werd bevestigd tijdens de verkennende gesprekken met potentiële aanjagers. De drie aanjagers vormen het aanjagersteam (A-team). De samenwerking in een team levert naar verwachting synergie op door de combinatie van de netwerkcontacten waardoor de kans wordt vergroot dat vraag en aanbod bij elkaar kunnen worden gebracht.

De heer Telgenhof zet zich in voor agrarisch erfgoed, de heer Vervoort voor industrieel erfgoed en de heer Wiersum voor religieus erfgoed. De opdracht is om actief te interveniëren bij (langdurige) leegstandprocessen van rijksmonumenten om duurzame herbestemmingen te bevorderen. Deze monumenten zijn van breed maatschappelijk en ruimtelijk belang. In de aanpak is speciale aandacht voor leegstaande rijksmonumenten in slechte staat waarbij een mate van urgentie aan de orde is. Het beoogd resultaat is dat door tussenkomst van de aanjagers de kans aanzienlijk wordt vergroot dat een aantal van herbestemmingsopgaven wordt gerealiseerd zodat weer toekomstperspectief ontstaat en deze monumenten kunnen worden behouden, benut en beleefd voor en door de samenleving.

Het team gaat na de zomer van start op basis van een lijst met concrete projecten die is samengesteld onder meer op basis van de gegevens uit de erfgoedmonitor. De aanjagers werken 1 tot 1,5 dag per week gedurende de looptijd van een jaar. Via diverse media en de erfgoedtafels zal de instelling van het A-team onder de aandacht worden gebracht van

relevante partijen. Ook zullen de aanjagers zich presenteren tijdens de Erfgoeddag op 18 oktober 2018.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over het proces van de verdeling van de Rijksmiddelen voor grote restauratie- en herbestemmingsopgaven in 2018 en de inzet van de aanjagers voor herbestemming van rijksmonumenten.

Hoogachtend,

R.A. Janssen